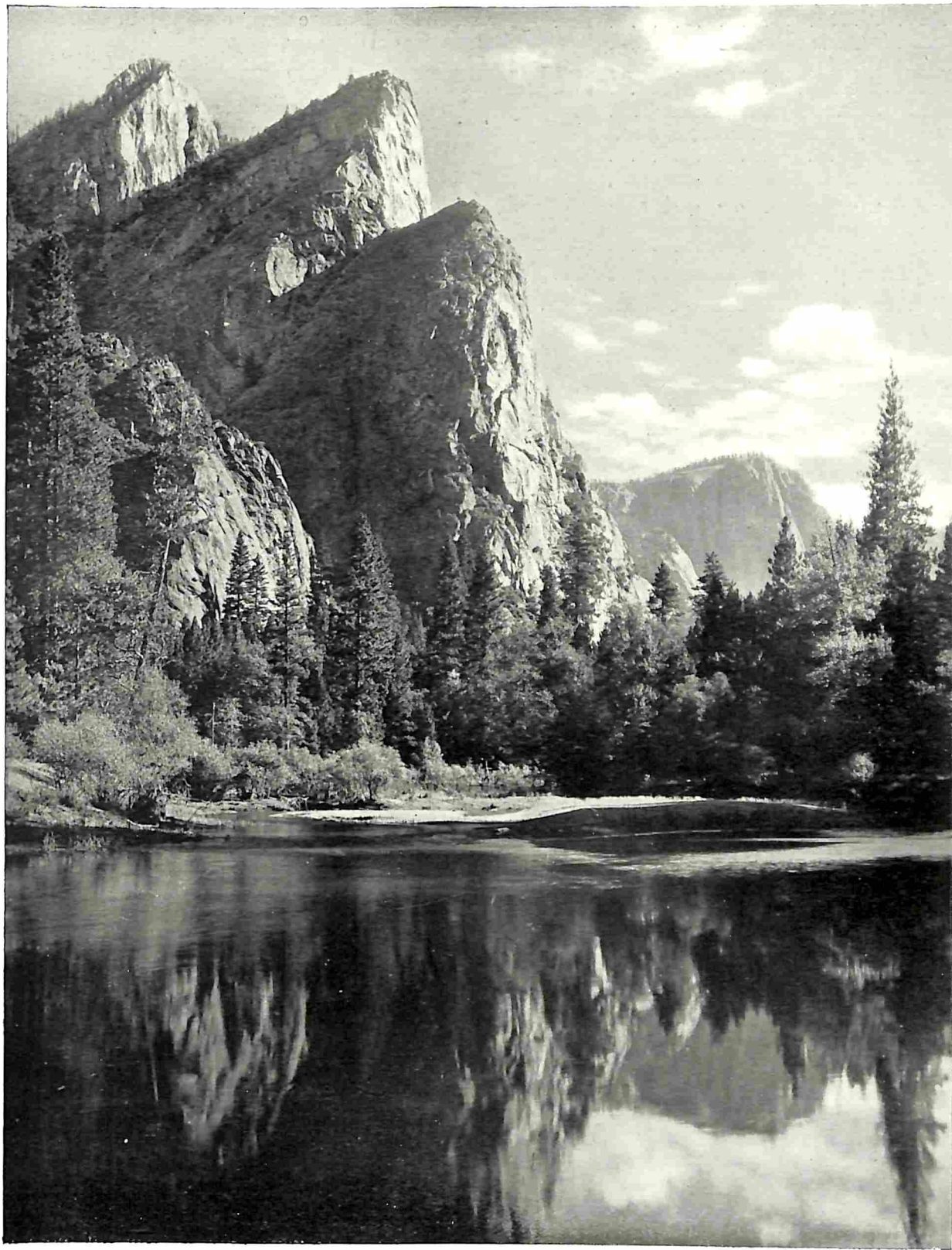

BUITEN

21^E JAARGANG N^O. 14.

ZATERDAG 2 APRIL 1927.

DE „THREE BROTHERS“ IN HET YOSEMITE NATIONAL PARK.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE „THREE BROTHERS” IN HET YOSEMITE NATIONAL PARK (ILLUSTRATIE)	BLZ. 157
DE SCHAT DER INCA'S, DOOR H. B. MARRIOTT WATSON (14)	BLZ. 158
HET HOFKES HUIS TE ALMELO (GEÏLLUSTREERD), DOOR G. J. T. K.	BLZ. 160—162
TWEE MEDEDINGERS, DOOR H. E. KUYLMAN	BLZ. 161
DE ROODE WIEKEL (GEÏLLUSTREERD), DOOR T.	BLZ. 163
EEN VERHAAL VAN DEN ABT DE ST. PIERRE, DOOR MR. J. C. ROOSENBERG	BLZ. 163
DE BÖTTCHERSTRASSE TE BREMEN (GEÏLLUSTR.), DOOR ELLIS C. FRANK'L	BLZ. 164—167
HEERSCHERS VAN FERRARA (GEÏLLUSTREERD), DOOR KAZIMIERZ CHLEDOWSKI (9)	BLZ. 166
DE INGANG VAN IJMUIDEN'S HAVEN (ILLUSTRATIE)	BLZ. 168

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beleefdijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van een advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE SCHAT DER INCA'S

DOOR

14) H. B. MARRIOTT WATSON.

AN den rand bleef ik staan. Het water bulderde en sprong op door den val, waarvan ik de diepte niet kon bepalen. Was Cassilis naar beneden gestort? Was dat angstige, verdwaasde schepsel, dat Cassilis geweest was, gevallen en verpletterd op het gesteente?

Huiverend keerde ik terug. De hoop steenen oefende een geheimzinnige aantrekkingskracht op mij uit. Ik doorzocht ze en vond ten slotte wat ik vreesde te vinden. Een steen grooter dan de andere waarop ik, bij het schijnsel van mijn lantaarn, duidelijk een bloedspoor zag.

Ik zag nu wat er gebeurd was. Dit was dus het lot geweest, voor Cassilis bestemd. Hij was doodgestoken of door een schot vermoord en begraven onder een hoop steenen. Maar wat had Diego gezocht op die plaats waar hij den doode had begraven? Maar dat ding dat ik had zien lopen, wankelen, kruipen was geen doode geweest, maar een gewond en verminkt mensch. Zijn herrijzenis had den aagier van zijn werk verjaagd.

Ik keerde terug. Ik moest weten wat er met Cassilis gebeurd was. Het was een steile weg, maar ik klemde mij vast aan de uitstekende rotspunten en bereikte zoo mijn doel.

Het water viel wel veertig voet omlaag en stortte zich met donderend geweld in den afgrond. Beneden vormde het een soort van meer, dat op zijn beurt wegstroomde naar een grotere watervlakte. Met moeite zocht ik mijn weg bij het flauwe licht der sterren en het zwakke schijnsel van mijn elektrische lantaarn. Bovendien moest ik voor mij zelf erkennen, dat geen mensch dien val kon meemaken en het overleven. Ik zocht langs de oevers tot de plaats waar het water een breeder, kalmer rivier vormde, zonder iets te vinden. Ik begreep, dat een lichaam, door dien stroom meegevoerd, reeds lang in de diepere dalen moest zijn terecht gekomen.

Toen mijn laatste hoop vervlogen was, wendde ik mij af. Het was vreeselijk, dat ik den vriend, dien ik eenige uren tevoren verlaten had rechttop, groot en krachtig, zijn einde had zien tegemoet snellen als een mismaakt schepsel, vluch-

tend voor den man die hem ten koste van alles had willen redden. Ik voelde een prop in mijn keel komen — toen sprong mijn hart op van blijdschap. Dicht bij mij zag ik een manne-gestalte zich afteekenen tegen het duister. Met een blijden kreet snelde ik er op af.

Toen bleef ik staan. Dit was Cassilis niet, maar een ander. De man naderde mij snel en toen zag ik, dat het geen Indiaan was, maar een blanke, doch niet Houston.

„Ik kan u moeilijk „goeden dag” zeggen”, zei hij toen hij bij mij gekomen was, „en voor „goeden avond” is 't ook al te laat. Dus zal ik alleen maar zeggen „hoe gaat 't?” Maar wie bent u eigenlijk?”

Hij keek mij scherp aan en van dichterbij dan beleefd was, zoodat ik zijn gezicht goed kon onderscheiden. Hij was een tamelijk groote man, met een donker, plat gezicht, onbetekenende gelaatstreken; over het algemeen maakte hij een zeer ongunstigen indruk op mij.

„Ik ben een goudzoeker. En wie bent u?” vroeg ik op mijn beurt.

„Hetzelfde”, antwoordde hij lachend. „Maar u hebt toch zeker een naam? De mijne is O'Rourke”.

Ik antwoordde: „De mijne is Poindexter”.

„Dan heb ik je!” riep hij plotseling uit en hield een pistool tegen mijn voorhoofd. „Kalm aan, hoor. Het gaat erg gemakkelijk over”. Hij floot, maar het geluid van het water verdoofde den klank en hij vloekte. „Stap een beetje voort”, spoorde hij mij aan, „want het is duivelsch koud en ik heb het gevoel aslof ik al dagen lang aan het loopen ben”.

Ik bewoog mij niet, maar was wel zoo verstandig, geen beweging met mijn handen te maken in de richting van mijn zakken.

„Wie ben je en met welk recht wil je me dwingen mee te gaan?” vroeg ik.

„Met het recht dat dit ding mij geeft”, zei hij, den kouden loop tegen mijn hoofd drukkend. „Ga mee”.

Er klonk een knal vlak achter mijn hoofd, die me deed schrikken en hij lachte uitbundig, als om een goede grap. „Bang geworden, hè? Ik heb dien truc al meer uitgehaald”.

Ik begreep, dat hij met zijn linkerhand een ander pistool had afgeschoten, vermoedelijk als signaal. Want ik zag plotseling een tweeden man, die uit het duister op ons kwam tosnellen. Ik had inmiddels den tijd gehad mij in den toestand in te denken.

De tweede man sprak den ander aan met een hooge stem, die ik meende te herkennen.

„Heb je 'm, Jeff?” riep hij verheugd uit. „Dan denk ik, dat wij nu de baas zijn”. Hij kwam naderbij en greep mij bij den arm. „Het geeft niets of je tegenspartelt, jongmensch”, zei hij. „Als je dat doet, ben je zoo goed als dood. Sleur 'm mee, Jeff”.

Met een geladen pistool tegen mijn hoofd en twee sterke mannen aan mijn zijden, leek meegaandheid de verstandigste politiek. Ik beloofde rustig mee te gaan, als ze mij loslieten.

„Ik erken, dat ik de zwakste ben”, zei ik, „maar ik laat me hangen als ik weet wat jelui wilt. Ik heb voor vanavond mijn portie gehad”.

Jeff stak zijn hand in mijn zak en haalde er mijn revolver uit. „All right”, zei hij. „Laat 'm maar los, Maddock”.

„Ik geloof, dat ik al eens het genoegen heb gehad met Mr. Maddock kennis te maken”, zei ik. „En nu hernieuwen wij de kennismaking onder zonderlinge omstandigheden. Het kan vreemd toegaan in de wereld”.

„Het zal nog heel wat vreemder gaan als ik den loop van mijn pistool op jouw tanden sla”, zei Maddock grommig.

Jeff lachte. „Hij is juist wat voor jou, Maddock. Goed gevoed en gemest. Ik houd wel van dat soort; en ik denk dat Werner er net zoo over zal denken”.

Ik had het van den beginne af geweten. Het waren leden van Werner's troep — de Zwarte Bende zooals Houston ze noemde — die Coop op ons spoor had gebracht.

Achter de heuvels brandde een welkom vuurtje. Ik was dood-op en nu herinnerde ik mij, dat ik sinds den middag niets gegeten, en heel wat beleefd had.

„Ik hoop”, zei ik, toen wij het kamp bereikten, „dat dit prettige vuurtje mij niet zal teleurstellen, want ik heb stevigen honger”.

Ik zweeg verder en zag met belangstelling Werner's komst tegemoet. Ik behoefde niet lang te wachten; alras werd het in de opening.

„Is 't niet Poindexter?" riep hij uit.
 „Die is 't", antwoordde Jeff. „Een makkelijke vangst".
 „Ik dacht 't al, door den bril", zei de ander. „Dat doet me
 genoegen. Wij zullen hem welkom heeten. Hoe vaar je, Poindexter?"
 „Een beetje vermoeid en erg hongerig", antwoordde ik.
 Hij keek mij aan. „Ik hoop dat wij dezen keer zaken zullen
 doen", zei hij. „Jeff, laat hier wat te eten brengen. Ik zou
 zelf ook wel wat lusten".
 Hij kwam de tent binnen en kwam er uit met iets in zijn
 hand. Het vuur vlamde op, door het hout, dat Jeff er op ge-
 gooid had.
 „Wilt ge mij uw eerewoord geven niet te vluchten?" vroeg
 Werner.
 „Voor het volgende uur wel", zei ik.
 Ik zag spottend vermaak op zijn gezicht. „Best; dat vind
 ik goed", zei hij. „Iets drinken?"
 Ik zag, dat hij een flesch en een glas in de hand had en ik
 stemde toe. Ik dronk een groot glas met een weinig whisky
 en veel frisch berg-water en voelde mij beter.
 „Wij hebben niet veel meegenomen", zei Werner. „Dat
 is jouw schuld, Poindexter. Als wij niet zoo snel Londen had-
 den moeten verlaten —"
 „Ik dacht, dat u ruim den tijd hadt", zei ik op goed ge-
 luk.
 „Praatjes van Houston!" zei hij grimmig. „Wacht tot ik
 hem in mijn handen krijg. Als hij ons niet door de vingers
 was geglipt — het scheelde niet veel".
 „A propos, hoe vaart mijn vriend Coop?" vroeg ik beleefd.
 Werner glimlachte.
 „Ik begrijp, dat Coop u interesseert", zei hij. „Coop is een
 puike vent. Ik zou Coop voor geen schatten willen missen.
 Enfin, Coop is in het ziekenhuis en gaat goed vooruit".
 „Dat doet me genoegen", zei ik. „Hij was een interessant
 type. Ik zou hem, evenals gij, ongaarne missen".
 Werner keek mij kalm aan, en at onverstoorbaar voort.
 „Ik zou u wel één ding willen vragen", zei hij. „Wist u
 iets omtrent Raymond's lakdoos toen u ze kocht?"
 „Ik heb geen enkel bezwaar die vraag te beantwoorden",
 zei ik. „Ik had er geen flauw begrip van".
 „Dat dacht ik al dadelijk". Zijn gezicht betrok en hij zag
 er uit als bezeten door een helsche, sombere woede. „Den
 een of anderen dag zullen u en ik eens een woordje praten
 over uw Mr. Houston. Intusschen heb ik wat belangrijkers
 te doen dan praten; eet dus een beetje vlug. Een uur, zei u?
 Dat uur geef ik u. Blijf hier zitten nadenken. Wat na dat uur
 zal gebeuren weet ik nog niet en vermoedelijk gij evenmin".
 Al pratend stond hij op en ging weg, een vreemde, maar
 angstaanjagende gestalte; ik voelde mij lang niet op mijn
 gemak.

TIENDE HOOFDSTUK.

DE VROUW IN 'T SPEL.

Duidelijk herinner ik mij dien nacht. Het moet ongeveer
 middernacht zijn geweest.

Zooals ik zei, was het een mooie, heldere nacht. Het kamp
 lag in een kom tusschen de bergen.

De dansende vlammen veroorzaakten bewegelijke schadu-
 wen, terwijl de tenten in een diepe duisternis gehuld bleven.

Van het oogenblik af, dat Werner ten tooneele verscheen,
 begreep ik, dat ook ik nu een hoofdrol zou te spelen krijgen.
 Ik wist wel, wat hij wou, maar ik was nog niet zeker wat ik
 zou doen. Ik voelde geen haat jegens hem, zooals jegens
 Houston. Toen ik Werner's breed, grijnzend gezicht weer
 vóór mij zag zitten, wist ik nog niet wat te doen. Ik wachtte
 af welke kaart hij zou uitspelen.

„Je weet, wat ik verlang, Poindexter", zei hij op den man
 af. „Ik wil weten welken weg Houston zal inslaan".

„Dat dacht ik wel", antwoordde ik. „Ik kan 't je niet
 zeggen".

„Neen baasje, nu nog niet", antwoordde hij luchtig. „Dat
 had ik wel verwacht. Maar ik moet het vannacht weten en
 daarom zullen wij de conferentie voortzetten. Mocht je eenige
 beschroomdheid voelen, dan zal je die wel overwinnen; maar
 neem er niet te veel tijd voor. Wees niet te beschroomd,
 Poindexter, of ik zal je een handje moeten helpen. Tegen
 welken tijd dacht Houston de plaats te bereiken — waar hij
 komen wil?"

„Als ik mij goed herinner, zei hij, dat wij er twee dag-
 reizen van verwijderd waren", zei ik kalm.

„Aha! Dat zal nog net gaan!" riep Werner uit. „Is Gon-
 zales daar, Jeff? Zeg hem, dat hij de muilezels gereed moet
 houden".

„Ik wil 't je makkelijk maken", zei hij, op den toon van
 iemand, die zeker is van zijn zaak. „Ik verlang niet dadelijk
 met scherp te schieten. En ik zoek geen ruzie. Wij zullen bij
 ons wel een plaatsje voor je vinden".

„U bent wel goed", zei ik sarcastisch.

„Dat wil ik niet zeggen", zei Werner, terwijl hij mij scherp
 aankeek, „veel goedheid is er niet bij. Maar ik wil me niet
 meer last aanhalen, dan noodig is. Ik ben voor den kortsten
 weg".

„Dan moet u dien volgen", raadde ik hem.

„Jelui hebt een overeenkomst met Houston", vervolgde
 hij. „Als je lust hebt, kun je die op dit kantoor overdragen
 met de noodige korting".

„Verklaar u nader", zei ik.

Ik keek langs hem heen naar het vuur bij een der tenten.
 Hier scheen zich iets te bewegen.

„Wij zijn jelui de baas", zei Werner. „Ten eerste volgen wij
 jelui spoor en ten tweede hebben we jou als gijzelaar. Dus kun-
 nen wij onze condities stellen. Als kortste weg stel ik je voor
 deel te nemen in onze zaak, maar niet voor het oorspron-
 kelijk bedrag. Je zult een deel krijgen. Stem je toe, dan is
 de zaak beklonken en kunnen wij de details nader regelen.
 Ik wil liefst complicaties vermijden".

„Wat voor complicaties?" vroeg ik.

„De zaak komt er maar op neer", zei Werner, „of ik mijn
 zin krijg. En dezen nacht nog zal ik mijn zin krijgen. Je zou
 dwaas doen, vrindje, als je niet, hoe dan ook, vrede met mij
 sloot. Weet je niet in wat voor soort land wij zijn?"

In mijn gedachten zag ik de ongelukkige, meelijwekkende
 figuur van Cassilis. Ik huiverde.

„Dit is Niemand's-land. In de wildernis bestaat slechts de
 wet van de Wildernis".

„Zoo is het", zei Werner. „Met jou kan men praten, mijn
 zoon. Vergeet ook niet dat dit het land van de Inquisitie is.
 Op dit oogenblik houden wij, om zoo te zeggen, een inquisitie
 op jou. Dit is het land van Torquemada en ik denk dat de
 werktuigen van Torquemada niet zoo heel ver weg zijn".

De schaduwen in het kreupelhout bewogen zich weer en
 Werner draaide snel zijn hoofd om en scheen te luisteren.
 Ik lachte.

Er was geen verschil tusschen Werner en Houston; ze waren
 beiden moorddadige schurken. Wat ging mij nu de schat
 nog aan? In mijn idee zag ik Houston in de macht dier andere
 schavuiten. Maar nu moest ik lachen. Die man dreigde mij
 te martelen. Ik had willen zien wat soort van mensch ik op
 Houston los liet. Als hij veel erger was dan Houston zou
 't mij plezier doen. Dus lachte ik luid.

„U bent van plan mij te dwingen om te spreken?" vroeg ik.

„Juist", zei Werner ronduit. „Je kunt mijn voorwaarden
 aannemen, of je kunt je laten overreden".

„Overreden is een prachtig euphemisme", zei ik. „Enfin,
 ik geloof, dat wij ieder op zijn manier „overreders" zijn. Wij
 trachten iets te bemachtigen wat ons niet toebehoort".

„De Groote Visch behoort den vinder toe", zei Werner.

„Welnu, hij is gevonden", zei ik.

„Raymond heeft hem gevonden", antwoordde hij, „en die
 is dood. Wij hebben de erfenis gekregen".

„Het komt mij voor dat niet u, maar Houston die in han-
 den heeft".

Hij vloekte. „Kom, Poindexter, doe een keus. Voor de zon
 opgaat, gaan wij op weg".

„Bent u er zoo zeker van, dat ik zal spreken?" vroeg ik.

Hij keek mij aan. „Ik denk dat Jeff je kan doen spreken",
 zei hij somber, „of anders Gonzales. Ik zelf bemoei me met
 dat soort dingen niet".

„En als ik 't nu niet weet?" vroeg ik.

„Als je zoudt zeggen, dat je den weg niet weet, zou je
 liegen", zei hij woest, „en dan zou ik je een bekentenis af-
 dwingen".

Ik dacht na. „Welnu, ik weet 't niet", zei ik, na een oogen-
 blik van stilte.

Werner stond op. „Gonzales!" schreeuwde hij.

De rook wuifde heen en weer en een kleine man verscheen
 uit het kreupelhout.

„Vooruit, kerel. Aan den gang! Je weet wat je te doen
 staat!" riep Werner.

(Wordt vervolgd).

HET HOFKES HUIS TE ALMELO. WAND MET SCHOORSTEENMANTEL IN DE GROOTE ACHTERZAAL. LINKS DE MUREN VAN ROME, MET, OP DEN VOORGROND, DE TIBER ALS GODHEID AFGEBEELD, DE WOLVIN, EN HET ROMEINSCHE VOLK ALS TOESCHOUWER. RECHTS HET HOOFD VAN DEN ZEGETOCHT.

HET HOFKES HUIS TE ALMELO.

DE bezoeker van het stedeke Almelo vindt hier tegenwoordig slechts een tweetal wereldlijke gebouwen, die uit een geschiedkundig en bouwkundig oogpunt merkwaardig zijn. Komende van het station valt in de oude stad het eerst 't voormalige Raadhuis op, nu sinds jaren verbouwd tot politiebureau, en, hoewel in den loop der jaren allerminst verfraaid, toch nog een aantrekkelijk oud monumentje met achthoekigen dakruiter uit omstreeks 1690, eens zetel van gemeentebestuur, rechtbank en kantongerecht tegelijk. ☼ De Groote straat oude Eind inslaande treft den bezoeker aan zijn rechterhand het huisnummer 62, „Heerenhuis (zooals de „Voorloopige lijst der monumenten in de provincie Overijssel" 't omschrijft) met rechte kroonlijst; deurtravée met versierde omlijsting" . . . het *Hofkes Huis!* Tot voor eenige jaren prijkten op de beide hoeken der kroonlijst fraaie houten ornamenten, die het strenge geheel zéér vervroolijkten. Waarschijnlijk is deze woning gebouwd door Lambert Hofkes, fabrikant of koopman; gehuwd met Maria Aurelia Willink, zoo omstreeks het jaar 1775. Naar familie-overlevering was het geslacht Hofkes destijds uit Winterswijk gekomen en inderdaad komt die familie daar in de genealogiën der 17de eeuw gederagd voor. Doordat hier alle familie-archieff vernietigd is en bovendien de Hofkessen, als zijnde Doopsgezind, niet in de stedelijke of gewestelijke regeering zitting hadden, is de geschiedenis van dit plaatselijk eens zoo bekende geslacht slechts met groote hiaten na te gaan. ☼ Op 1 Januari 1927 nu overleed in dit Huis in hoogen ouderdom de laatste van haar stam: mejuffrouw Elisabeth Fredrika Hofkes, die bij talloze jonge Almeloërs wel in gezegend aandenken mag blijven, omdat zij met hare reeds vroeger overleden zuster, mej. Maria Aurelia, 1 Februari 1912 oprichtte „Het Almelo'sche Studiefonds" — eene finantieel sterke stichting, die door haar liberale grondbeginselen menig maatschappelijk zwakke en toch begaafde leerling(e) in zijne (of hare) studie of beroepskeuze heeft voortgeholpen en nog voorthelpt. ☼ Volgens de familie-traditie hebben in den Napoleontischen tijd eenige keeren Fransche Generaals in deze deftigste huizinge van Almelo gelogeed en inderdaad vond ik eene notitie in het stedelijk archief luidende: „1795. 13 Maart. Teegens den avond arriveerde alhier aan het Huis van burger Egbert Hofkes de generaal Moreau" — Jean Victor Moreau, die met Generaal van Damme in Oct. 1794 aan het hoofd van 20.000 Franschen ons land was binnengevallen, de latere overwinnaar bij Hohenlinden (1800). ☼ Zeer zeker heeft het Hofkes Huis behalve Gijsbert Karel van Hoogendorp op zijn doorreis, ook meermalen Willem de Clercq te gast gehad; de Clercq heeft van 1812 tot 1835 zoo dikwijls Twenthe en in het bijzonder Almelo bezocht. Hij was hier bij de Menniste fabrikanten-families wekenlang een zeer geziene logeergast en

in zijn „Dagboek" beschrijft hij uitvoerig zijn uitgestrekte wandelingen en rijtoertjes in de omstreken van Almelo. Dankbaar herdenkt hij een theepartijtje in „een zeer aardig hofhuusken van den Heer Hofkes", vroolijk converseerde hij er met de „zeer beminnelijke" dochters des huizes; hij neemt deel aan de vischpartijtjes, gaat er ter kerke, soupeert er en heeft groot genoegen geschept in de hoogst curieuze zeden bij de oud-Almelosche „vrêtmalkens". In zijn mémoires schrijft de Clercq wel: „Het is hier een materieel land en ik droom van niets als van weefspoelen en calicots", maar de boventoon en het slot is die van dankbare herinnering aan zijn voorkomende Almelo'sche gastheeren. „Dans quelque endroit du monde que le sort m'entraîne, je n'oublierai jamais Almelo, tes tois hospitaliers! c'est chez toi qu'on accueille l'étranger, qu'on se fait un plaisir de lui prodiguer des bienfaits. Bénie soit votre enceinte, ville fortunée" ☼ In 1829 werd door Herman Egbert Hofkes (en zijn broer of neef?) de éérste door stoom gedreven spinnerij in Twenthe opgericht en wel te Almelo; de stoommachine en de ketel waren vervaardigd te Séraing, de spinmachine voor 10.000 spullen te Gent. De reiziger H. Boom, die in het najaar van 1846 Twenthe bereisde en daarvan in zijne „Reisportefeuille" „ernstig en luimig" (zooals hij 't zelf noemt) vertelt, bezocht onder vriendelijk geleide der beide Heeren Hofkes de fabriek en bericht, dat zij calicots, marseille, bombazijn en servetgoed vervaardigen. ☼ Als na 1835 de Clercq door eigen druk zaken-leven geen tijd meer vinden kan voor eene logeer-vacantie te Almelo, blijft hij toch levendig belang stellen in den bloei der Almelo'sche nijverheid en schrijft van hier: „In de industrie is nu weder groote vooruitgang. Er is zegen op de Weefschool (te Goor). Mocht ik dankbaar zijn. All is looking well. De zaken gaan vooruit. Hoe gelukkig, dat ik door de leiding Gods *Ainsworth* mocht aantreffen". (Gedoeld is op de ontmoeting dier beide mannen op 10 Juli 1832 te Hengelo, geboorte-uur der Twentsche nijverheid). Na de opening van het Almelo'sch Kanaal omstreeks 1860 ging inderdaad de industrie te Almelo sneller vooruit dan ergens elders in Twenthe. Doch de zaken der familie Hofkes hebben in die dagen zéér sterk hunne ups and downs gekend. ☼ In 1905 overleed in dit Huis de laatste mannelijke telg uit deze fabrikanten-familie: Lambert Egbert Hofkes, in zijne dagen een inloofbaar fabrikant, wethouder en een der voornaamste opwaarders van het Waterschap de „Regge", zegenrijke instelling waterafvoer in deze streken verwezentlijkt konden worden. ☼ die eenvoudige, hardwerkende fabrikanten, die Twenthe groot Jhr. Mr. Smislaert in zijn „De Twentsche nijverheid" getuigt:

„wier namen — om in de beeldspraak van hun bedrijf te blijven — zijn samengeweven met de geschiedenis der Twentsche industrie en dat getoond heeft die eigenschappen te bezitten, noodig om de door hen verkregen uitkomsten te bereiken: volharding, rusteloze ijver, blijmoedig vertrouwen in de toekomst, voorzichtigheid bij het wagen en . . . eenvoud, die er niet op uit is goede sier te maken met de verkregen rijkdommen, doch het verworven kapitaal tot uitbreiding van de klein begonnen zaken aanwendt”. Maar nu, nu is het stilgeworden in 't deftige Huis! — Met eenige beklemming treden we er binnen: het familie-leven is ontvolden, 't is een echt „sterfhuis”; de ruime vertrekken lijken dubbel ruim; al het fraaie Chineesche en Japansche blauw prijkt er zoo doelloos, de ouderwetsche gangklok zwijgt den ganschen dag en 't is alsof de Romeinsche keizerkoppen in stuc, die met festoenen omkransd de gang versieren, wantrouwend neerzien op den bezoeker die hier geen huis-recht heeft. We betreden ten slotte de befaamde groote achterzaal boven, „'t zaal” gemeenlijk genoemd. De drie wanden zijn bedekt met een zeer curieus grijs in grijs geschilderd linnen behang, voorstellende een statige Romeinsche zegetocht en gesigineerd: „1778. And. Warmoes”. Door kleine paarse ruitjes zien we neer in den ouderwetschen tuin, met weefhuisjes ter zijde, en uitkomende op de „wheemekolk”, die Huis Almelo aan dezen kant begrenst. — Al doet ons deze antieke, bijna klassieke zaal ietwat koud en al te plechtstatig en stijf aan, zij wekt toch wel een rustige sympathieke stemming. En geloof maar, dat in de dagen van voorspoedig huislijk familieleven hier menig, menig vroolijk gastmaal gevierd is, menige heildronk is uitgebracht op een jong echtpaar, op een „hesken in den kelder”, op een graag geziene familiegast . . . Wat zal de naaste toekomst voor dit Huis en zijn merkwaardige betimmering brengen? Gelukkig, dat de laatste van haar geslacht het Almelosch Studiefonds tot haar universeele erfgename ingesteld heeft, waardoor de hoop gevoed mag worden dat huis en interieur naar behooren in rake en dake zullen blijven.

G. J. T. K.

TWEE MEDEDINGERS.

IN den eeuwenouden den wachtte de horst van de boomvalken op zijn bewoners. Wat was 't al lang geleden, dat zij vertrokken waren naar het Zuiden om daar den langen winter door te brengen. Al dien tijd had de boom, ofschoon omringd door een leger van bloedverwanten, zich eenzaam gevoeld, want hij hield van het bedrijvige vogellevens in zijn ruwgeschorste takken. Ontelbare jaren reeds hadden de boomvalken, de vaders en grootvaders van deze, hetzelfde nest gebruikt; jaarlijks hadden zij het weder hersteld van de breuken, die de winterstorm had veroorzaakt en al grooter en grooter was het in omvang geworden. Verlangend strekte de den zijn takken uit en richtte den blik naar het Zuiden, vanwaar hij zijn beschermelingen verwachtte . . . Den geheelen dag hebben de boomvalken reeds met onverminderde snelheid gevlogen. Een koortsig verlangen had hen voortgedreven en hoe begeerig ook, om een prooi te slaan onder de rondom hen reizende pelgrims, hadden zij zich daartoe den tijd niet gegund. Toen de noordwesterstorm

HET HOFKES HUIS TE ALMELO.

hun daar in 't Zuiden van Frankrijk beloften had gebracht van een ontwakend leven, hadden zij de sterke wiken niet meer kunnen bedwingen en waren afgereisd naar de Leuvenumsche bosschen op de Veluwe, waar ook zij in de hooge, veilige horst geboren waren. Toen de avond zijn vleugelen over het aardrijk spreidde, doemden in het verre verschiet de bosschen op van de Veluwe en sneller nog flipflapten hun vleugels, toen zij het doel van de reis zoo nabij wisten. In het loover van den ouden den begonnen fluisterende stemmen te lispelen, een blij ruischen, dat de komst van de boomvalken aankondigde. Noodend strekte de boom zijn takken uit en sloot zijn kruin beschermend om de vogels, toen deze moe en afgemat op de horst nederstreken. Toen een vale schemering den ochtendstond vermeldde, zaten de boomvalken nog op hun horst, de koppen diep onder de vleugels verstoken. Zij waren zoo moe, de reis was zoo lang geweest en hun begeerte om het geboorteland te bereiken, had hun het hoognoodige voedsel doen ontberen . . . Door de stammen van de ronkende woudreuzen valt het gulden licht van den komenden dag en nu ontwaken de boomvalken en 't eerst wat zij voelen, is honger naar levende prooi. Als ware 't afgesproken verheffen zij zich op de wiken, en zweven boven de dichte kruinen van het woud en begeven zich naar de groote heide, die haar heuvel-

HET HOFKES HUIS TE ALMELO. WANDBESCHILDERING IN DE GROOTE ACHTERZAAL. DE IMPERATOR EN ZIJN GEVOLG IN DEN ZEGETOCHT.

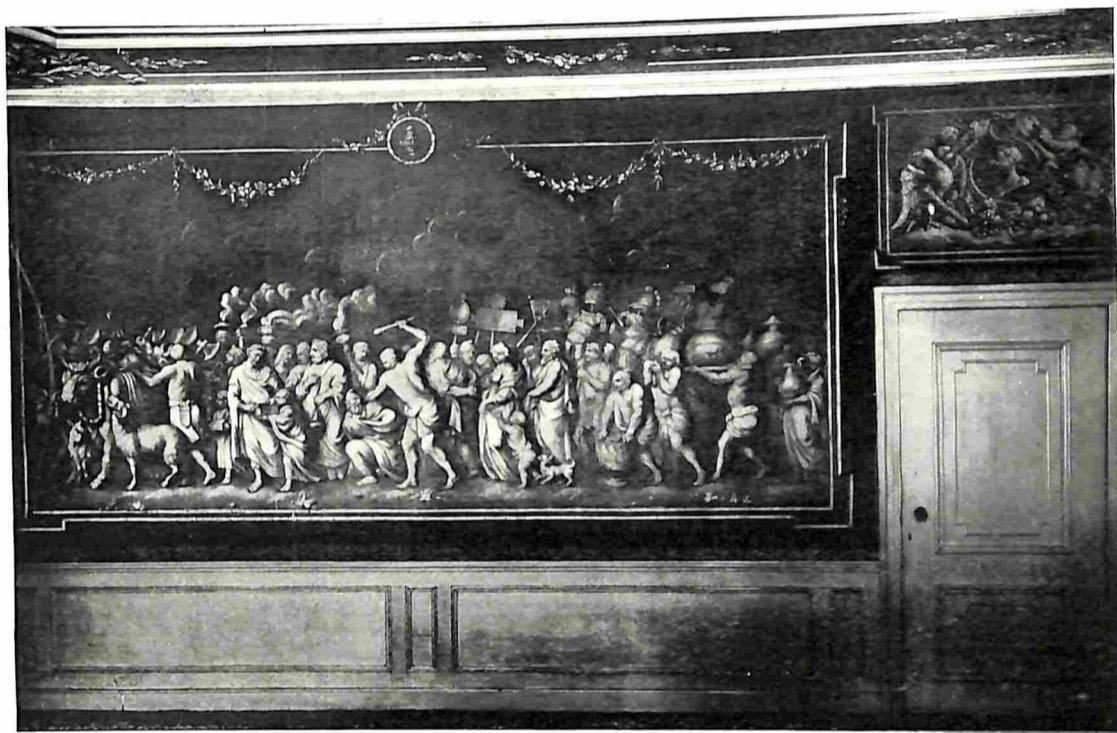
achtig terrein wijduit spreidt, tot waar nieuwe bosschen en aanplantingen haar uitbreiding beperken. ☞ Achter de lage kruipeldennen ligt een warm stukje heide, door boom en struik omringd. Hier heeft moeder konijn een hol gegraven en in het meterdiepe nest wonen zes jonge konijntjes, die in den stillen ochtendstond zich naar buiten gewaagd hebben. Zij stoeien en spelen door het heideruig, vervolgen elkaar onder de laaghangende takken der dennen, knabbelen nu eens aan den schors van een jong eikestruikje en probeeren dan weer het harde heigras, totdat plotseling de waarschuwing komt. Moeder heeft de roovers zien komen en waarschuwend slaat zij de achterpooten op den grond. ☞ Dit sein kennen de kinderen, reeds eerder hebben zij het vernomen, toen een voorbijtrekkende havik een aanval op hen waagde, doch zij even te vlug voor hem, in het hol konden verdwijnen. Ook nu rennen zij zoo hard ze kunnen naar den reddenden muil van hun woning, doch zoo weergaloos vlug schieten de boomvalken neer, dat slechts vier der hunnen het gat kunnen bereiken en de roovers met de andere twee in de klauwen opstijgen om ze in hun horst te verorberen. De wulp, die het drama gezien heeft, schreit met lange, weemoedige fluiten zijn angst uit en de leeuwerik drukt angstig het grauwe lijfje op de bruine heide, zich alzoo voor den scherp blik van zijn aartsvijanden verbergend.

☞ Zoo heerschen de boomvalken, de bliksemsnelle roovers over bosch en heide en slaan onbevreesd hun klauwen uit als de honger hen drijft tot wreede daden. ☞ 't Duurde niet lang of in het door hen opgeknapte nest lagen twee eieren, waarop het wijfje trouw broedde. Toen de schalen braken en er twee wit-donzige jongen geboren waren, werd het leven voor de bosch- en heibewoners nog ondragelijker. Leeuwerik, duif, konijn, patrijs, ja zelfs het grootere

korhoen vielen ten prooi aan de nooit falende klauwen en strekten tot voedsel aan de altijd hongerige jongen. ☞ Toen kwam er echter een paar vogels in het woud waarmee de boomvalken rekening hadden te houden. Het leven werd er met hun komst echter niet lichter op. 't Waren twee ransuilen, waaraan de natuur ook tol, in den vorm van levenden buit, moest betalen. Deze sliepen des daags en joegen des avonds en 's nachts, en wat overdag den scherp klauw van de boomvalken was ontkomen, voelde zich in de duisternis, wanneer de eenige kans bestond om voedsel te zoeken, bedreigd door vijanden, die door hun geruischloozen vleugelslag nog veel gevaarlijker waren. Onhoorbaar kwamen deze aanzweven en plotseling voelde het niets vermoedende konijntje den klauw in zijn vacht of omknelde deze den hals van het slapend korhoen. Ja, deze twee waren nog gevaarlijker, want hun scherpe oogen doorpriemden de donkerte, zoodat niets veilig voor hen was. ☞ Zoo heerschte de dood over het levende en zóo moeilijk werd het bestaan, dat vele wegtrokken en in het bosch, eertijds zoo van stemmen vol, geen gezang meer werd gehoord. Wantrouwend slopen de bewoners door sloot en greppel, en schuw schoot de boschduif door het loover om zijn nest te bereiken. Het veldmuisje en het eekhoortje durfden zich haast niet vertoonen en al lang zweeg het lied van merel en zanglijster. ☞ De ransuilen konden des nachts geen voedsel genoeg bemachtigen voor hun altijd krijtende jongen, terwijl de boomvalken al verder en verder hun tochten uitstrekten en zelfs aan den Zuider-

zeeoever gingen jagen. Maar de prooi was vaak te zwaar om deze mede naar de horst te brengen en zoo bleven de kinderen vaak verstoken van het zoo noodige voedsel... ☞ Nog werpt de scheidende zon haar lengende stralen door het woud en slaat vlammen vuurs uit de koperstammen der dennen, als de ransuilen door honger gedwongen, reeds op jacht gaan. Zij houden echter den rand van het woud, waar in de schaduw van de woudreuzen de nacht zich genesteld heeft. De nacht trekt hen, is hun vriend, bedekt hun daden, verbergt hun komen en gaan. ☞ 't Is bladstil en de natuur legt zich te rusten na een afmattenden dag van zonnbrand en hitte. Nu ook wagen de jonge konijntjes het hol te verlaten, de moeder waakt toch over hen, waarom zouden zij niet durven. Maar waar koele schaduwrand hun komst verbergt, zweven op onhoorbaren vleugelslag de uilen nader; verbergt, zweven der wieken, een even stilstaan in het gouden licht van den scheidenden dag en dan slaan zij hun klauwen in hun prooi, voordat de waarschuwend slag van moeder het onraad aankondigt. ☞ De uilen spoeden zich naar het beschermende bosch, waar de schemering ontwaakt, maar vóór zij de eerste boomen bereikt hebben, giert een schaduwflits door de lucht en werpt zich met zoo'n kracht op een der uilen, dat aanvaller en uil op den grond smakken. De uil laat zijn prooi los en tracht zich te ontdoen van den knellenden klauw

van den boomvalk, die hem tracht te worgen. De donsdam om den strot van den uil is echter zoo dik, dat de valk geen houvast kan krijgen en slechts niets dan vederen voelt. ☞ Dat beangst hem, nooit heeft zijn greep gemist en nu kan hij maar niet de plaats vinden, waar het leven huist. Wat hem ook bevreesd maakt, is die brandende blik uit die stekende, ronde oogen en plotseling zijn greep loslatende, wil de valk vluchten. Maar tegelijkertijd schiet

HET HOFKES HUIS TE ALMELO. WAND MET DEUR IN DE GROOTE ACHTERZAAL. GEVANGENEN EN BUIT IN DEN ZEGETOCHT.

uit een veerendam een bevederde poot te voorschijn en grijpt met knellenden greep den valk in de zijde, zoodat een angstkreet uitschalt boven de kruinen der dennen. ☞ Als een schroef drukken de klauwen van den uil, en al dichter en dichter naderen de hatelijke oogen. De vogels liggen beide op hun zijde en als de sterke snavel van den uil den valk een houw zal toebrengen, worstelt deze met uiterste krachtsinspanning om zich te bevrijden. Een wolk van veeren, een scheuring van spieren en vel, en de valk is los en snelt zoo vlug hij kan naar de horst, waar de jongen tevergeefs om voedsel vragen. Ook de uil gaat naar huis, doch vergeet niet zijn prooi mede te nemen voor zijn kinderen, die met hun tooverkolgezichten zijn komst met verlangen verbeiden. ☞ Zoo is de strijd der roofvogels, den eenen dag ontbering, den anderen overvloed en daardoor worden zij de sterke, krachtige vogels, die, ondanks hun misdaden, toch in het woud niet kunnen worden gemist. Ook zij doen hun nut, zij toch vangen niet alleen het gezonde dier, maar vaker nog het zieke, dat niet zoo snel voort kan en dus een gemakkelijker prooi is. Waar het zieke dier dikwijls oorzaak zou zijn van overbrenging van besmettelijke kwaad bezweren. En ofschoon een wildstand door hun roofvinding geleerd, dat, waar roofvogels zijn, meestal beter en 't inderdaad af te keuren, dat jager en wildschut zoo spoedig klaar zijn om het geweer aan te leggen op alles wat zij als

roofvogel, dus voor hen schadelijk, beschouwen. Ook zij dienen beschermd te worden, als behorend op de plaats, die Moeder Natuur hun heft aangewezen.

H. E. KUYLMAN.

DE ROODE WIEKEL.

IN het gebied van Meijndel, waar begroeide vlakten afwisselen met hoog opgaand bosch, broedt een van onze mooie roofvogeltjes, de torenvalk. ☼ In een wild gedeelte van het bosch, waar de zon 's morgens met moeite de blauwe nevels doorboort, staan enkele zeer hoge, oude dennen en in de hoogste daarvan, veertien Meter boven den beganen grond, had een paartje torenvalken zich een nest gebouwd. De grondslagen waren gevormd door een oud eksternest en de beide valken hadden weinig moeite gehad, het weer bewoonbaar te maken. ☼ In het vroege voorjaar, toen de lijsters tusschen de Maartsche buien door de zon toezongen, hielden de valkjes, hoog in de lucht cirkelend, hun paringsvluchten, en hun luid: kli-kli-kli! vervulde de klare voorjaarslucht. Ze gingen een onbezorgdamer tegemoet, want ze hadden een groot jachtgebied voor zich alleen en gebrek aan muizen was er niet. ☼ In Mei kwamen de vijf roodbruine eieren in het nest, en van toen af waren de torenvalken stil. Het wijfje zat te broeden, het mannetje was op de jacht. — En nu de jongen ter wereld zijn gekomen, kleine donsballietjes met een verbazenden honger, krijgen de ouders het druk en de muizen, hagedissen, ja zelfs de spreuwen in het duin moeten voortdurend op hun hoede zijn. ☼ De torenvalk zweeft rond boven de duinhellingen, telkens stilstaand als hij iets ziet bewegen op den grond. Snel klapperen dan zijn vleugels om zich stil in evenwicht te houden, aldoor turend naar beneden. „Roode wiekel” wordt hij daarom wel genoemd. ☼ Heeft hij eindelijk een muis in de gaten, dan glijdt hij voorzichtig naar beneden (niet „bliksemsnel”) en als de muis de schaduw boven zich bemerkt, is 't al te laat en wordt hij gegrepen. De oude vogel voert zijn jongen de muis bij stukjes en beetjes op, alleen den kop krijgen ze niet, dien bijten de ouders er altijd eerst af. ☼ De oude vogels eten een muis zoo met huid en haar op, de grootste botten gaan naar binnen. Later komen de onverteerbare resten weer naar buiten als „braakballen”, waar beenderen, haren e.a. vast ineen zijn gekneet. In die braakballen vindt men vooral schedels van muizen en spitsmuizen, soms vogelschedels bovendien. ☼ Het gebeurt dikwijls dat de oude valk bij het voeren van de jongen zijn muis of hagedis laat vallen. Hij laat hem dan rustig liggen en gaat onverstoord weer op jacht. Zoo komt het, dat we onder het nest van alles vinden: hagedissen, spitsmuizen, spreuwen, fitisjes zelfs enz. enz. Onbegrijpelijk is het dat geen van de vele menschen, die op warme Zondagen onder den nestboom langs loopen, deze aanwijzing ooit ziet; het nest blijft voor de vele dagjesmenschen onopgemerkt, hoewel de jonge valkjes een keel op kunnen zetten van belang... ☼ 't Is drie weken later. Begin Juli zijn de jonge valken uitgevlogen, al eenige weken lang zijn ze zelf op jacht en ze maken strooptochten door duinen en polders, waar ze niet lang op voedsel hoeven te wachten. Een vrij en makkelijk leven lijden ze nu en dat duurt voort tot in October. Dan komt er verandering, want in October arriveeren de bonte kraaien, en deze vinden er hun grootste genoeg in, om roofvogels te sarren en op hun manier met ze te spelen. Is een valk rustig op jacht langs een duinhelling, dan hebben de bonte kraaien het gauw in de gaten en joelend en krassend komen ze om hem heen vliegen en de arme valk kan niet anders doen dan de wijk nemen. ☼ En zoo gaat het den heelen winter door. Op de meest onverwachte tijden komen de kraaien hun onaangename visite maken. Als er dan ook iemand blij is als het voorjaar aanbreekt, dan is het wel de torenvalk, want met den winter verdwijnen zijn plaaggeesten, de bonte kraaien. T.

Foto N. Tinbergen.

DE ROODE WIEKEL.
TORENVALK OP DEN UITKIJK.

deskundigen, om hun bij de verdeling van eigendommen van raad te dienen. Bij hun komst op het kasteel vonden zij aldaar een hunner bloedverwanten, Charles de Castel, mee bekend onder den naam van den abt de St. Pierre, die eenige weken bij den ouden markies, die plotseling overleden was, gelogeed had. De erfgenamen kenden den abt goed en verzochten hem, toen hij vertrekken wilde, dringend te blijven. Charles de St. Pierre was een man, die zijn tijd ver vooruit was, en reeds in de zeventiende eeuw vervuld was met het denkbeeld om vrede onder de volken te stichten, blijkens zijn bekende werk „Projet de paix perpétuelle”. Stil van aard, was hij steeds bezig anderen gelukkig te maken; hij verdiende volkomen den lof dien d'Alambert hem toe zwaaide, dat zijn geheele leven bestond in geven en vergeven. ☼ In den beginne konden de beide erfgenamen het goed met elkaar vinden. Zoolang het kasteelen, boerderijen en landerijen betrof, slaagde men er in, een billijke ver-

Een verhaal van den Abt de St. Pierre.

IN de zeventiende eeuw had de familie de Villars in Normandië vele bezittingen, en daartoe behoorde er één, Mottevillegenaamd, gelegen bij de rivier de Vire. Motteville was niet groot en bestond slechts uit een door de rivier gevormd schiereiland, beplant met wilgen, berken en populieren, temidden waarvan de laatste eigenaar een fraai park had aangelegd, een trouwe, hoewel verkleinde copie van dat van Versailles. Men zag er dezelfde berceaux, dezelfde standbeelden, omgeven met gesteente uit het land inplaats van met marmer. Geen wonder derhalve, dat de roem van Motteville door geheel Normandië weerklonk. Men kwam van mijlen ver, om het park van den markies te zien en de menschen, die het bezichtigd hadden, verklaarden, dat men, na dit bezoek, geen reis naar Versailles behoefde te ondernemen. ☼ Toen de markies overleden was, kwamen zijn erfgenamen, graaf de Beauvilliers en ridder de Castel, neven van den overledene, bij elkaar, in hun gevolg medenemende eenige rechtsgeleerden en

Foto N. Tinbergen.

DE ROODE WIEKEL. WAAR DE ZON 'S MORGENS MET MOEITE DE BLAUWE NEVELS DOORBOORT.

deeling tot stand te brengen, maar toen Motteville ter sprake kwam, verklaarden beiden, dat zij die bezitting in elk geval en tot elken prijs hebben wilden. Inderdaad was Motteville het glanspunt der nalatenschap. Hij, die deze bezitting verkreeg, zou in de oogen der bevolking de eenige erfgenaam van den markies zijn. Zonder Motteville was men alleen maar rijk. Nu zouden de beide neven vroeger met welstand tevreden geweest zijn, maar voorspoed maakt een mensch veel-eischend. Ieder bleef op zijn stuk staan en beiden verklaarden liever hun geheele leven te willen procedeeren, dan de mooie bezitting op te geven. ☞ De abt de St. Pierre, had die verdeeldheid met droefheid gezien, en zich daaromtrent eenige opmerkingen veroorloofd, maar raadgevingen hebben op toorn dezelfde uitwerking als water op gloeiend ijzer. Weldra begreep de abt dan ook, dat zijn verzoenende woorden vruchteloos geweest waren. Hij, die trachtte een algemeenen vrede onder alle naties tot stand te brengen, moest de hoop om de neven met elkaâr te verzoenen, opgeven. Dezen hadden de

zaak in handen van advocaten gesteld, die een proces aanhangig maakten. Elken dag conferenties, dagvaarding, sommaties, conclusies en nieuwe kosten, waarvoor de procedeerenden geld moesten opnemen. Beiden verkwistten den oogst, voor dat hij binnen was. Evenwel hadden zij nog zooveel gezond verstand overgehouden, dat zij althans persoonlijk niet met elkaâr gebrouilleerd waren. Zij bleven op het kasteel wonen, en spraken over onverschillige zaken, terwijl hun raadslieden in hun naam elkaâr woedend bestreden. ☞ De abt, die onzijdig bleef, kreeg van elk hunner vertrouwelijke mededeelingen. Hoe langer hoe dringender begon nu de geldkwestie te worden, maar de erfgenamen waren vast besloten, de zaak tot het bittere einde uit te vechten. De abt maakte geen tegenwerpingen meer. Integendeel, hij gaf beiden hoop en, toen hij hen daartoe gunstig gestemd had, vroeg hij vergunning hun 's avonds iets te mogen voorlezen, wat hij geschreven had, en waaromtrent hij gaarne hun oordeel zou hooren. De beide neven keurden het plan goed; hoewel zij verklaarden tot beoordeeling slecht in staat te zijn, beloofden zij hun oordeel naar hun beste weten te zullen uitbrengen. ☞ Op het vastgestelde uur, kwamen allen te zamen in een der zalen van het kasteel, waar een flink vuur brandde. Toen allen gezeten waren, nam de abt een papier uit zijn zak en las het navolgende voor:

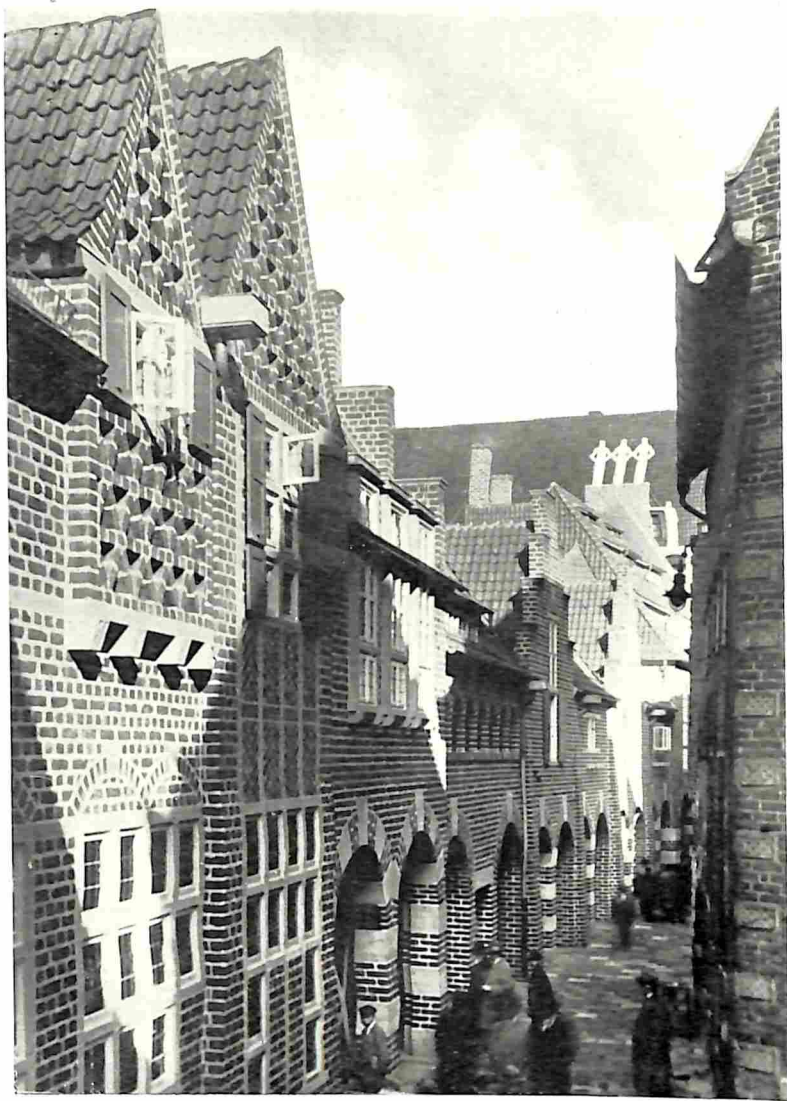
De verschrikkingen van den oorlog.

Onder de talrijke eilanden, waarmede de groote stroom de Mississipi, bezaaid is, zijn er twee van weinig omvang, maar zeer vruchtbaar. Het koren groeit er overvloedig in het wild en de boomen zijn overladen met pruimen en noten. Door de vruchtbaarheid van den grond, worden de herten en wilde geiten aangelokt, om de eilanden te bezoeken, zoodat er steeds wild genoeg is, terwijl de baaien der eilanden vol prachtige visschen zijn, die zonder veel moeite gevangen kunnen worden. Elk der eilanden had slechts één bewoner: die van het groene eiland heette Maki, en die van het ronde eiland Barko. Daar de eilanden dicht bijeen lagen, bezochten de bewoners elkaâr dikwijls in hun uit boomschors vervaardigde booten, en leefden in de beste verstandhouding. Maki was beter jager en Barko handiger visscher, zoodat zij hun buit ruilden en in overvloed leefden. Beiden waren even rijk. Zij leefden van den opbrengst der eilanden, en bewoonden

elk een hut, die zij kunstig van takken en zoden vervaardigd hadden. Zij gingen in beestenvellen gekleed en al hun sieraden bestonden in een paar arendsveeren. ☞ Maar nu gebeurde het eens op een dag, dat Barko, terwijl hij een visch, die hij gevangen had, opensneed, daarin een gouden diadeem vond, versierd met edelgesteenten van verschillende kleuren. Een blanke zou dadelijk gezien hebben, dat het gevondene het bovenstuk van een haarkam was, zooals de Spaansche dames droegen, maar Barko had nooit zoiets gezien. Nadat hij van vreugde had geschreeuwd en gesprongen, probeerde hij het mooie sieraad als halsketting, doch daarvoor was het niet geschikt, daarna als neushanger, doch ook dat ging niet. Eindelijk kreeg hij den inval de diadeem als oorhanger te gebruiken en zie, dat gelukte prachtig. Toen hij het versiersel stevig aan zijn linkeroor had vastgemaakt, hing het tot op den schouder. ☞ Het eerst, wat nu de Indiaan deed, was dadelijk naar zijn buurman te gaan, om dezen zijn geluk mede te deelen. Maki stond stom van bewondering, toen hij den

prachtigen oorhanger zag. Zoo iets moois had hij nog nooit gezien. Het versiersel gaf Barko het aanzien van een God. Maar bewondering leidt spoedig tot afgunst, en Maki begon in zich zelf te murmureeren en vroeg zich af: waarom had zijn buurman zulk een schat gevonden en hij niet? Was Barko schooner, sterker of moediger dan hij? De visschen van den Vader der wateren behoorden toch evengoed aan hem? Waar had hij den oorhanger eigenlijk gevonden? Bij het groene eiland, derhalve op zijn gebied. ☞ Deze opmerkingen, die hij eerst in zich zelf overdacht, zeide hij later hardop. Barko antwoordde brutaal, dat de visch midden in de rivier was gevangen; de oorhanger kwam hem dus rechtmatig toe, en hij zou het versiersel zoo noodig weten te beschermen. Zij gingen boos uiteen. ☞ Toen Maki alleen achter bleef, dacht hij voortdurend aan den oorhanger van zijn buurman. Hij was verontwaardigd over diens onbeschaamdheid en besloot daaraan paal en perk te stellen. Den volgenden dag bood zich daartoe een schoone gelegenheid aan. Barko zag een buffel de rivier overzwemmen. In zijn boot vervolgde hij het dier en doodde het op den oever van

het groene eiland. Dadelijk schoot Maki toe uitroepende: „het dier is op mijn eiland gedood, dus is het mijn eigendom”. Barko wilde dit niet toegeven. De mannen begonnen te twisten, en daarna te vechten, waarbij Barko verwond werd, die, huilende van de pijn, naar zijn eiland terugkeerde. ☞ De bewoner van het groene eiland, overtuigd, dat hij met een dapperen, waakzamen vijand te doen had, besloot hem voor te zijn. 's Nachts wist hij het ronde eiland te bereiken, en toen hij bij de hut van Barko gekomen was, ging hij binnen met zijn strijdbijl in de hand, maar de hut was ledig, zoodat hij er zich toe bepalen moest, de woning in brand te steken, en naar huis te gaan, doch, toen hij zijn eiland naderde, zag hij vuur tusschen de boomen schitteren. Hij spoedde zich naar zijn hut en bemerkte, dat deze door Barko in brand gestoken was. Nu waren zij beiden zonder woning. En dit was nog maar het begin van den oorlog. ☞ Van nu af werd het erger: Maki en Barko hadden geen rust en geen overvloed meer, waarvan zij tot nu toe genoten hadden. Verscholen in het kreupelhout, beloerden zij elkaâr voortdurend en dorsten niet eens te gaan slapen. Maki voelde zijn jalouzie en zijn toorn aangroeien.

KIJKJE IN DE BÖTTCHERSTRASSE TE BREMEN.

Elke keer zag hij uit de verte Barko met zijn prachtige oorhanger, en dan beefde hij van woede. Hij besloot, nadat er verschillende gevechten geleverd waren, waarin geen van beiden de overwinning behaald had, tot een beslissende slag over te gaan. Hij wapende zich met zijn bijl en zijn mes en zwom naar het ronde eiland (de booten waren reeds lang geleden vernield). Toen overviel hij Barko, luid schreeuwende. Maar de man met den mooien oorhanger stelde zich te weer en verdedigde zich wanhopend. Maki voelde dat de bijl van zijn vijand hem herhaaldelijk op het hoofd trof, maar zulks belette hem niet vol te houden en door te blijven slaan. Eindelijk velde de laatste slag Barko ontzield aan zijn voeten. Maki haastte zich den lang begeerden oorhanger van het lijk af te rukken. Zoo veel lijden, zoo lang wachten, zooveel gevechten werden nu eindelijk beloond. Hij zwaaide het sieraad in het rond, als teken van zijn overwinning. Nadat hij het bekeken had, schoof hij zijn met bloed gedrenkte haar weg, om zich met den oorhanger te tooien, maar eensklaps uitte hij een woeste kreet. De slagen van zijn vijand hadden doel getroffen. Hij kon het sieraad niet meer gebruiken, omdat hij geen oor meer had om het aan op te hangen; zijn beide ooren waren afgesneden. Maki keek wanhopend om zich heen, maar hij zag niets dan de beide verwoeste eilanden, de afgebrande hutten, de overblijfsels van de booten en het lijk van hem, die eens zijn vriend geweest was. Snikkende liet hij zich in het hooge gras vallen: hij de overwinnaar...! Hier hield de abt de St. Pierre op. De neven hadden het verhaal aangehoord, eerst met welwillende aandacht, daarna verlegen en ontroerd. Hun blikken ontmoetten elkaâr telkens. Eindelijk stonden zij op, bedankten den abt, en verdwenen naar hun vertrekken, zonder verder iets te zeggen. Toen de abt den volgenden morgen aan het ontbijt kwam, zag hij de beide neven voor een groot vuur zitten, waarin zij stapels gezegeld papier wierpen. „Wat doet gij nu?” vroeg hij verbaasd. „Wij leveren een commentaar op uw Amerikaanse geschiedenis”, zeide de graaf. „Wij hebben begrepen, dat, als wij voortgingen met om Motteville te twisten, wij onfeilbaar geruïneerd zouden worden. Nu zijn wij verzoend, opdat de overwinnaar niet riskeeren zou, het diadeem te verkrijgen, zonder ooren te hebben om het op te hangen. Wij hebben zoo juist om Motteville geloot, en de ridder heeft het eerlijk gewonnen”. De abt was zeer verheugd over deze gelukkige schikking, die het fortuin der erfgenamen redde. Deze verzoening bleef een der aardigste herinneringen uit zijn leven. Hij dacht er altijd aan, als hij disputeerde over zijn geliefkoosd onderwerp: de wereldvrede, en zelfs onder zijn vrienden zeide men dikwijls, als er gesproken werd over een oorlog of een proces, waarvan niets goeds was te verwachten: „Dat wordt de geschiedenis van Maki, den Indiaan, die zijn beide ooren verloren had, toen hij het versiersel had veroverd”.

MR. J. C. ROOSENBURG.

De Böttcherstrasse te Bremen.

DE oude Hanzestad Bremen is een bezienswaardigheid. Rijker geworden, welke voortaan evenmin Duitsche als andere bezoekers zonder bewondering zullen kunnen voorbijgaan. Zij biedt aan architecten, kunstenaars en aan de kunstnijverheid een menigte interessante bijzonderheden, die zonder twijfel haar invloed zal uitoefenen op de toekomstige vorming of het behoud van oude stadsbeelden. In de onmiddellijke nabijheid van de beide merkwaardigheden van Bremen, den Roland en het oude Raadhuis, is een stukje van Bremens middeleeuwen tot nieuw leven ontwaakt: de Böttcherstrasse. Lofwaardige kunstbescherming heeft in samenwerking met diepgevoelde liefde voor den geboortegrond en artistieken scheppingsdrang een monument opgericht, dat,

DE BÖTTCHERSTRASSE TE BREMEN.
HET PAULA BECKER-MODERSOHN HUIS.

in het samenvatten van oud en nieuw, verleden en toekomst met elkaar verbindt. Een werk, dat de betoovering van Bremens groot verleden weer nieuw leven geeft, het verleden, dat ons tusschen zijn muren telkens weer voor oogen komt en ons vol bewondering doet staan voor hetgeen in de Middeleeuwen tot stand gebracht is. De nieuwe-oude Böttcherstrasse bestaat uit een complex van bouwwerken, die in den loop der laatste jaren door den Bremer koopman en consul-generaal Dr. h. c. Ludwig Roselius opgetrokken zijn. Het zou buiten het kader van deze uiteenzetting gaan, de geschiedenis der Böttcherstrasse hier te behandelen. Wij beperken er ons dus toe, deze stad in de stad, het plein om het Roselius-Haus en het St. Petri-Haus, aan een nadere bezich-

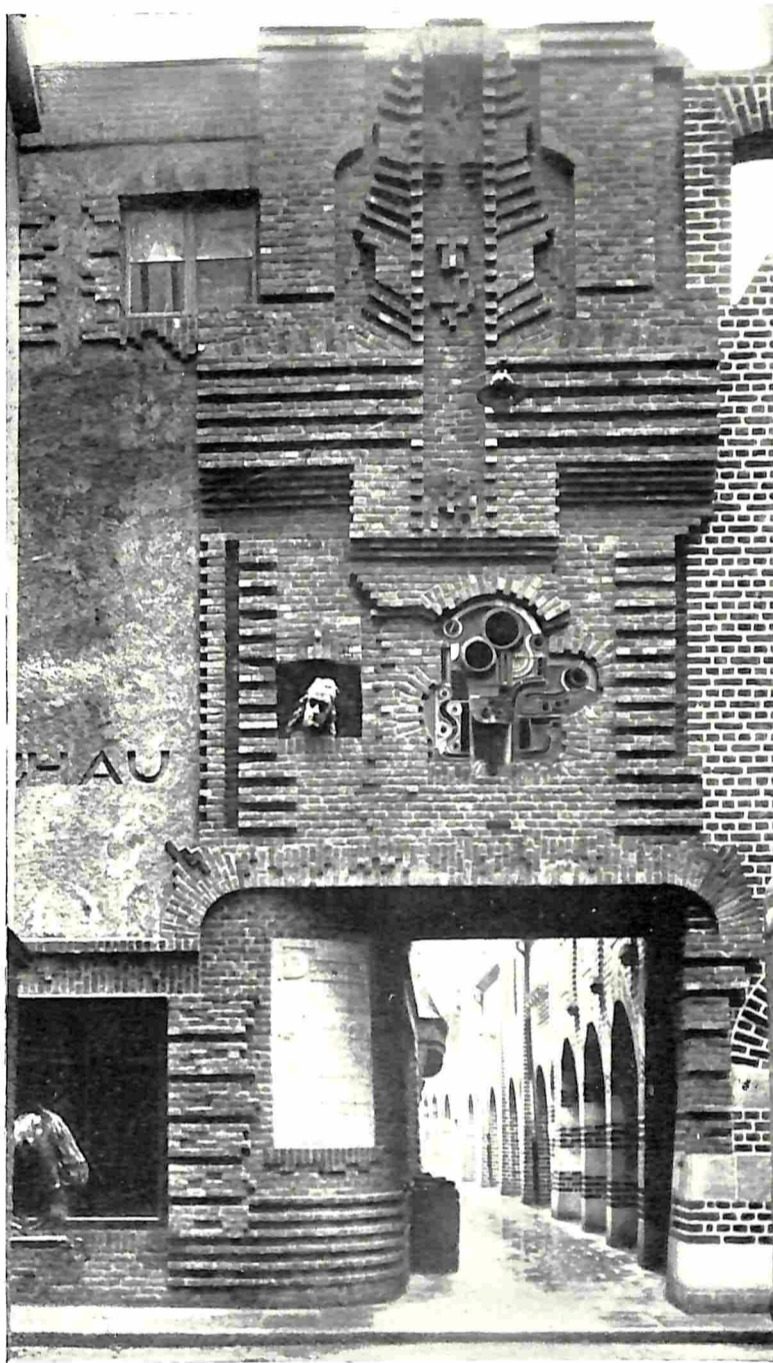
DE BÖTTCHERSTRASSE TE BREMEN. RECHTS HET ROSELIUS-HUIS.

tiging te onderwerpen. Langen tijd heeft menig inwoner van Bremen nieuwsgierig door de schutting gekeken, tot de laatste plank viel, en het werk in zijn geheele schoonheid zichtbaar werd. Het eerst moet het *Roselius-Haus* genoemd worden, dat als de kiemcel der andere gebouwen te beschouwen is. Eerst kantoorgebouw, herbergde het later Nedersaksische oudheden en bezienswaardigheden en den „Niedersachsenklub”. Naast het Roselius-Haus ontstond dan, uit bouwsteen van oude gebouwen, de Bremen-Amerika-Bank met haar schoone puntgevels, en in het verlengde naar de Martinistrasse een huizenfront in gelijken, modernen Nedersaksischen stijl, die ook bij de laatste, thans gereedgekomen bouwwerken toegepast werd. De nieuwe huizen, die het straatbeeld tot een geheel maken, dienen tot verschillende doeleinden. Architectonisch behooren ze bij elkaar, uitgezonderd het linksstaande Hoetger-Haus, waarvan in het vervolg nog sprake zal zijn. — Het hoekhuis, met een mooien en eigenaardigen trapgevel versierd, kreeg den naam „Hag-Haus”. Het inwendige herbergt, naast de propaganda-afdeeling der „Kaffee-Handels-Aktiengesellschaft” (koffie Hag) een groot aantal tentoonstellingsruimten en zalen, in welke vooral Nederduitsche kunst, zeden en gewoonten een onderkomen zullen vinden; bovendien een Nedersaksisch Museum. Hierbij sluit aan: het „Flett”, een Nedersaksisch bier- en eethuis, dat op origineele, ouderwetsche wijze ingericht werd. De wanden zijn bedekt met oude bonte fayencen; op een, de heele zaal rondlopende, boord is een rijke verzameling tinnen borden en kannen bijeengebracht. Het origineelst echter zijn de van de zoldering afhangende lampen, die den vorm hebben van twee reusachtige Nedersaksische bruidloftskransen. Op hun randen staan groote figuren in Nedersaksische kleederdracht, die de lichtschalen vasthouden. Smaakvol zijn ook de eenvoudige deuren, ramen en zolderbalken. Aan de straatzijde voert een arcadengang naar het *St. Petri-Fischhaus* welks gevel, met de hooge Gothische ramen, het karakter van een kerk heeft. Naar verluidd is bij het ontwerpen van dit huis met een oude overlevering rekening gehouden.

Kijkt men van hieruit door de straat in de richting van de markt, zoo vertoont zich voor het oog een wel verjongd, maar onvervalscht beeld van middeleeuwsche stedenbouwkunst. De oude gevel van het *Roselius-Haus*, de arcadengang met de ouderwetsche ramen, puntgevels en daken, daarachter de licht hellende toren der O. L. V. kerk, geven een beeld, zooals men in de bespiegelende, vreedademende hoeken van oude steden steeds weer aantreft. Het Petri-Haus met zijn eigenaardige lampen, de „Delftsche” muurtegels, de eigenaardige tafels en stoelen, is een bezienswaardig Nedersaksisch restaurant. Den linkerkant van de straat neemt het Hoetger-Haus in, dat met zijn vreemd aandoende overbrugging aan den gevel van het „Hag-Haus” stoot. Droomden wij zoo even nog in de be-toovering van de middeleeuwen, onder arcaden en met patina bedekte koperen daken, oude, gezellige hoeken en nissen, zoo worden wij bij den aanblik van dit bouwwerk plotseling uit het

verleden in den, steeds naar vernieling en weer opbouwen verlangenden nieuwen tijd verplaatst. Het huis is uit een rij oude gebouwen, die gedeeltelijk in het nieuwe ingebouwd werden, en met gebruikmaking van oud materiaal, opgetrokken. Het is wel het eigenaardigste product van moderne bouwkunst, indien althans deze uitdrukking hier op haar plaats is. Nergens is wel een tegenstuk daarvan te vinden. Het huis is aan de kunsten gewijd en draagt ter herinnering den naam der overleden Worpsweder schilderes Paula Becker-Modersohn. De bouwer is Bernhard Hoetger, die ook tot de Worpsweder kunstenaars-kolonie behoort. Hij geldt als onafhankelijk, alle bestaande vormen ontkennend kunstenaar der nieuwere richting. Hoetger wilde hier iets heel

bijzonders scheppen; of het hem gelukt is, blijft aan het oordeel der nakomelingen overgelaten. De naast den koepel aangebrachte steen met het Bremer wapen dagteekent uit de 15e eeuw en is een geschenk van den Bremer koopman Robert Rickmers. Op de binnenplaats heeft Hoetger een fontein geschapen, die de „Bremer stadmuzikanten” op origineele wijze voorstelt. De vertrekken zijn, zooals hier boven reeds gezegd werd, aan de werkende kunst gewijd, die hier een thuis gevonden heeft. Daarvoor komt den bouwer de dank der kunstenaars toe. In middeleeuwsch milieu moeten de artisten hun handwerk kunnen uitoefenen en tegelijk in bijzondere zalen gelegenheid hebben, hun scheppingen te verkoopen. Het eerst ten deele gereedgekomen interieur van het *Paula Becker-Modersohn-Haus* gelijkt op het exterieur met betrekking tot architectonische bijzonderheden. Voorhal en opgang naar de zaal werken in vorm en kleur uiterst eigenaardig en vreemd. Uitspringende gedeelten wisselen af met nissen, klinkers met gekleurde verglaasde steenen. Overal treedt Hoetgers idee, het oude omver te werpen en iets nieuws te scheppen, aan den dag. Men kan over de beide, in flagranse tegenstelling met elkaar staande zijden van de nieuwe Böttcherstrasse denken, zooals men wil, Bremen is een bezienswaardigheid rijker geworden, en alle bezoekers der Hanze-stad zullen niet kunnen nalaten te constateeren, dat de oude Hanzeatengeest, die niet

DE BÖTTCHERSTRASSE TE BREMEN. DE OVERGEBOUWDE INGANG BIJ HET BECKER-MODERSOHN HUIS.

opgehouden heeft nieuw te scheppen, en daarnaast echter evenmin vergeten heeft, oud te eeren, hier waar een schitterend bewijs van zijn kracht in een daad omzette.

ELLIS C. FRANK'L.

HEERSCHERS VAN FERRARA.

9) — Uit het Poolsch van
KAZIMIERZ CHLEDOWSKI.

MARGHERITA muntte niet bepaald door schoonheid uit, maar zij was buitengewoon goed opgevoed, bescheiden en goedaardig; de kroniekschrijvers noemen haar naam met grooten lof. Haar intocht in Ferrara vond plaats op 6 Februari 1435. Zij reed volgens oud gebruik en evenals alle jonge markgravinnen, op een schimmel de stad binnen. Het was echter een koude dag en de

velden lagen met sneeuw bedekt. Margherita was gehuld in een mantel van karmozijn fluweel, gevoerd met hermelijn, en zag er onder den baldakijn, dien men boven haar droeg, buitengewoon goed uit. ☞ Er werd gedurende drie dagen feest gevierd en ter bestrijding der niet geringe kosten droegen de gemeenten en de hooge staatsambtenaren groote sommen bij, ja zelfs ook particulieren, die in de gunst van den markgraaf wilden komen. Zoo ontving Niccolo van 6e gemeente Modena 2000 lire, van den bisschop van Modena 250, van den beroemden geleerde en humanist Ugo Beci te Ferrara 166 en van den hofarchitect Giovanni da Siena 100 lire. Het was algemeen bekend dat Niccolo veel met geldgebrek te kampen had; zoo was

hij aan den vader van Gianfrancesco van Mantua 44000 ducaten schuldig, die ten deele terugbetaald waren, terwijl de rest verrekend werd met den bruidschat van Margherita. ☞ In het paleis werd voor het jonge paar een woning ingericht, met twee slaapvertrekken: een voor den zomer op het Noorden en een voor den winter op het Zuiden. In het laatste, Camera dei pavoni genaamd, bevonden zich, behalve een groot ledikant met bedgordijnen, een nieuwe tafel van notenhout, twee banken, een met fluweel bekleede kist waarop versieringen van verguld tin waren aangebracht en een aan den wand bevestigde lichter. Van de overige voorwerpen die bijdroegen tot de verfraaiing van dit vertrek, moeten bijzonder genoemd worden twee bankjes, bekleed met zwart en groen satijn, waarop naast de wapens van Leonello, diens wapenspreuk geborduurd was, versierd met brillanten. De inrichting van deze kamer, waarin zwart en groen de overheerschende kleuren waren, was van een bijzondere schoonheid, maar zou niet bijster beantwoorden aan de hedendaagsche eischen der geriefelijkheid. Het echtpaar had echter een zeer geriefelijk ledikant, waarop een met wol gevulde matras lag, voortreffelijke donzen kussens en een met een gestreepte beddetijk overtrokken dekbed. Overdag werd het beddegoed bedekt met een groote spreij van zwart en groen satijn, waarop verschillende ornamenten en figuren geborduurd waren, o.a. een vrouwelijke figuur, die een muzik-

instrument bespeelde. Aan de wanden hingen zeer waarschijnlijk schilderijen van Venetiaansche of Mantuaansche meesters. ☞ Aan de slaapvertrekken grensden de guardcamera en guardaroba, waarvan de eerste klaarblijkelijk diende tot het opbergen van kleeren en huisraad, waaronder een klok met een wijzerplaat van verguld tin, gekroond met een engelenfiguur, en een schaakbord met de wapens van Leonello, die zich gaarne met het schaakspel onledig hield. In de garderobe bevond zich een tweede fraai met wit en zwart ivoor ingelegd schaakbord, en een daarbij passend tafeltje. Buitendien stonden in de garderobe: koffers, banken, een notenhouten tafel, koperen kruiken en waterkessens. Het humanisme bootste in alles den ouden tijd na, behalve in de zindelijkheid, waarin het bij de Romeinsche opvattingen ver achterbleef. Terwijl reeds in het kleine Pompei een schitterend badhuis te vinden was en een waterleiding, die het water in de huizen voerde, was in den

Renaissance-tijd een badkamer hoogst zeldzaam en de Ferrariërs moesten van den herfst tot den zomer wachten, om in de Po te kunnen baden. Tot lof voor den markgraaf moet echter vermeld worden, dat in de garderobe een groote kom met zijn wapen aanwezig was, voor het wasschen der voeten. ☞ De eetzaal, genaamd de zaal der twee schoorsteen, was zeer ruim, en diende tevens voor groote recepties. Er stonden zes banken, twee buffetten en twee tafels, waarvan één van cypressenhout, terwijl vier groote lichten ter verlichting dienden. Zoowel de eetzaal als de slaapvertrekken waren natuurlijk schitterend bekleed. Hoewel wij niet weten, waarmede de wanden dezer vertrekken bekleed waren, mag toch verondersteld worden, dat in de eetzaal

overeenkomstig den geest van dien tijd de wanden voorzien waren van een lambrizeering van bewerkt hout met daarboven fresco's of Vlaamsche gobelins. Op den steenen vloer lagen door Venetië geleverde Oostersche tapijten. De hovelingen van Leonello aten in een kleinere zaal, „dei lincorni“, de zaal der neushoorns; de neushoorn prijkte in het wapen van Leonello. Het schijnt echter, dat het mooiste en prettigste ingericht vertrek de „camera dei cimieri“ was, de werkkamer van Leonello. Daar stond een boekenkast, afkomstig van Paolo Guinigi, Heer van Lucca. Niccolo was er eigenaar van geworden, toen men den boedel van dien tyran na zijne verdrijving te gelde maakte. Het feit, dat men deze kast van Lucca naar Ferrara bracht, doet vermoeden, dat zij met artistiek snijwerk versierd geweest zal zijn. De twee kamerdienaren van Leonello en de vier bedienden hadden bescheiden kamers, evenals het vrouwelijk personeel, dat ondergebracht was in twee vertrekken, genaamd de kamer der oudere vrouwen, „stanza delle donne vecchie“ en der weduwen, „stanza delle donne vedove“. ☞ Het ging slecht met Margherita's gezondheid, blijkbaar had zij een ernstige maagziekte van haren vader geërfd. Toen zij twee jaar lang kinderloos was gebleven, beloofde zij een ex voto aan de kerk van den H. Franciscus van Assisi, indien zij moeder mocht worden, en toen op 28 Juni 1438 een zoon ter wereld kwam, die ter eere van den ouden markies Niccolo gedoopt werd, ver-

fulde zij hare gelofte en zond zij een voorwerp van was naar Assisi. Hare gezondheid ging echter steeds meer achteruit; zij klaagde in brieven aan haren vader over „koelheid in haar hoofd“, over maagkwalen, dat zij in 't geheel geen vleesch kon verdragen en dat zij alleen nog door soep en zachte eieren in 't leven gehouden kon worden. Zij kon de lucht te Ferrara niet langer verdragen en begaf zich daarom in den voorzomer van 1439 naar Governolo, de zomerresidentie der Gonzaga's, waar hare toestand verergerde, en stierf den zeventenden Juli, na een huwelijksleven van vier jaren. Ook haar vader overleed, 49 jaar oud, aan een maagziekte. ☞ Leonello heeft zielsveel van Margherita gehouden en trok zich haar dood dermate aan, dat hij van dien tijd af zijn leven als gebroken beschouwde. Aan zijne droefheid beantwoordden ook de wapenteekens, die hij aannam, zooals een gebroken zwaard, een aambeeld met een verbrijzelden hamer of een schild met pijlen,

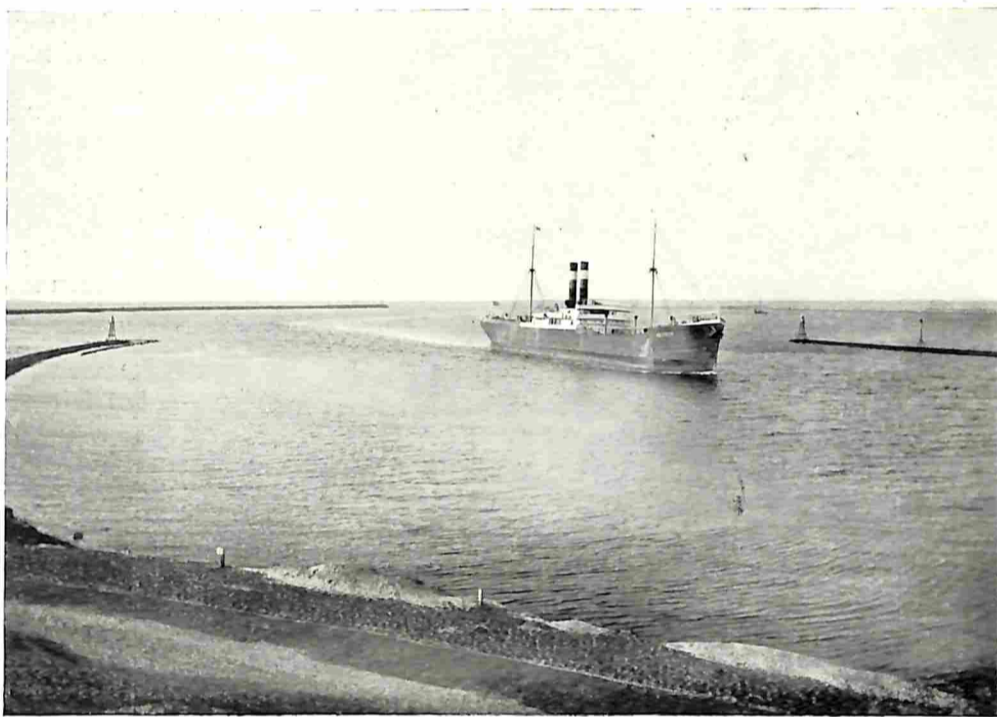
DE BÖTTCHERSTRASSE TE BREMEN.
HET ROSELIUS-HUIS.

deels daarin gestoken deels gebroken op den grond liggend. Hij bleef gedurende 5 jaren weduwnaar, maar politieke beweegredenen, waaronder vooral de behoefte aan een bondgenoot tegen Venetië, dat voortdurend zijn land bedreigde, noopten hem tot het aangaan van een tweede huwelijk. De aanstaande markgravin van Ferrara was Marie van Aragon, onwettige dochter van Alfonso den Grootmoedige en van een Spaansch-Moorsche vrouw. Agostino Villa onderhandelde namens Leonello over dit huwelijk reeds in 't jaar 1443. Alfonso beloofde een bruidsschat voor zijne dochter van 30.000 ducaten en Leonello legde de helft hiervan ter zijde ten gunste zijner vrouw voor haar maagdschap: „propter ejus virginitatem”. De kosten voor de overkomst der aanstaande markiezin uit Napels en voor de huwelijksfeesten moesten weer gedragen worden door de Ferrarische gemeenten, alsook door de bisschoppen en andere dignitarissen. Deze gewoonte drukte zwaar op de bevolking en verminderde belangrijk hare vreugde over de verbintenis der d'Este'sche dynastie met die der d'Aragon's. Aan de voorbereidingen ter ontvangst der Napolitaansche waren groote kosten verbonden. De overleden markiezin was de bescheiden leerlinge van Feltrino geweest, voor de koninklijke dochter echter, gewend aan den overvloed van het Napolitaansche hof, moest het kasteel anders ingericht worden. Marie van Aragon betrok

dan ook niet de bescheiden appartementen der troonopvolgsters, maar zou de vertrekken krijgen, die Niccolo eertijds met zijne echtgenooten bewoonde. Er werden dus vele nieuwe voorwerpen aangeschaft: zilveren en emaille tafelserviezen, gobelins met wonderbare figuren uit Vlaanderen, en zijden weefsels om de wanden te behangen, zilveren borduursels, vier schilden met de wapens „di Madama”, sierlijke kettinkjes om valken aan vast te houden, verscheidene paardentuigen, een artistiek uitgevoerde cassette voor de pauselijke agnus

dei, zilveren spiegel- en schilderijlijsten, een groote hoeveelheid linnengoed en kostbaar huisraad. Niet alleen dat het paleis nieuw ingericht werd, maar de jonge markgravin zou ook talrijke nieuwe gewaden in Ferrara vinden, ja, bijna haar geheele uitzet. Men bestelde voor haar een schitterenden ring met twee robijnen en andere kleinoodiën, er werden stapels zijden en brocate stoffen gereed gelegd, men zorgde zelfs voor handschoenen van gemsleer, voor handschoenen voor 't balspel en voor acht ivoren kammen. Bij deze gelegenheid kreeg het hofpersoneel karmozijnen handschoenen evenals de professoren van de universiteit, die bij den intocht der markgravin den baldakijn zouden dragen. Voor zichzelf schafte Leonello een costuum van gele stof aan. De markgraaf stuurde zijn broeder Borso met een groot aantal ridders naar Napels om de bruid te halen. Daarvoor werden twee krijgsschepen uitgerust, waarvan één, dat voor de bruid bestemd was, purperen zeilen had en van binnen behangen was met Vlaamsche gobelins. De Venetiaansche regeering voegde er nog eenige schepen aan toe met eigen kapiteins: Vittore Capelli en Francesco Lorendano. De gezamenlijke vloot verliet Venetië op 31 Maart 1444. Nauwelijks één maand later, op 20 April, voer Marie van Aragon de haven van Venetië binnen, waar de bruid door den doge en zijne gemalin, temidden van tallooze versierde gondels met voorname Venetiaansche dames, werd ontvangen en naar het paleis der d'Estes gebracht. Op de Ponte Rialto verzamelden zich zóóveel mensen, dat de brug onder het gewicht daarvan bezweek, 200 personen geraakten te water, waarvan er 20 verdrinken en het dubbele aantal gewond werden. Om

bij de aanstaande markgravin van Ferrara een goeden indruk van Venetië achter te laten, schonk de Signoria haar een prachtig juweel ter waarde van 300 ducaten. Toen Marie van Aragon eenige dagen later met haar talrijk gevolg te water het Ferrarische land naderde, werd zij ingehaald door den broeder van den bruidegom, Meliaduse, temidden van ridders en met een gevolg van de schoonste vrouwen van Ferrara, wier gondels het schip van Meliaduse in een cirkel omgaven. Bijzondere aandacht trok een groote gondel, waarop zich bevallige dorpsmeisjes uit Polesina in feestelijke kleedij bevonden. Onder het luiden der klokken en met gezang en mortierschoten trok op 24 Mei Marie van Aragon het Castel Nuovo binnen, het vroegere paleis van Philippa della Tavola, de minnares van Niccolo III. Hier rustte zij drie dagen uit, terwijl de triomftocht naar Ferrara op 27 Mei plaats vond. De bruid was gezeten op een wit paard, onder een baldakijn van brocaat, gedragen door universiteitsprofessoren met de reeds vermelde karmozijnen handschoenen, die pas voor hen vervaardigd waren. Ontelbare muziekkapellen speelden, terwijl de stoet langs de straten trok, en de feesten duurden 15 dagen; bals en tournooien volgden elkander op. Meliaduse veranderde het plein voor het paleis in boschjes en weiden, liet deze met wilde beesten bevolken, waarop jacht gemaakt werd ten pleziere van de jonge markiezin, die het spel uit het venster van

DE INGANG VAN IJMUIDEN'S HAVEN.

pauwen en ander gevogelte volgden elkander op, om niet te spreken van het vele ossen- en kalfsvleesch en de kuikens. Gedurende deze huwelijksfeesten verorberde men bij de duizend ossen en kalveren, 40.000 kuikens en onnoemelijk veel gevogelte; men gebruikte 15.000 pond suiker en voor de kaarsen 12.000 pond was. Marie van Aragon verwierf spoedig de genegenheid der bevolking en wist ook haar echtgenoot aan zich te binden; hoewel schrandere en scherpzinnig, blonk zij toch meer door schoonheid en vriendelijkheid uit, dan door geleerdheid. Zij leefde echter niet lang. Het schijnt, dat de ongezonde ligging van Ferrara hare gezondheid schaadde; na 5 jaar gehuwd te zijn, overleed zij op 9 December 1449. Nauwelijks één jaar daarna, op 1 October 1450, stierf ook Leonello, die sinds lang aan zware hoofdpijn leed. Volgens den kroniekschrijver Caleffini was dit de oorzaak van zijn dood. „El male de la testa el condusse a morte”. Hij liet twee zoons na, Francesco, een natuurlijken zoon, die aan het hof van den vorst van Bourgondië groot gebracht werd, en den nog jeugdigen Niccolo, uit het huwelijk met Margherita Gonzaga. Leonello was in de tijden der Renaissance wellicht de eerste heerscher, die humaner regeerde; karakteristiek voor hem is een inleiding, die hij voor het statuut der Ferrarische rechtbanken schreef. Hij zegt daarin, dat alles, wat de menschen bouwen, in stof verandert en alleen de wijsheid eeuwig is en immer de wereld regeert; zij moet daarom tot leiddraad van den heerscher worden, die, zijn eigen belangen terzijde stellend, het welzijn zijner onderdanen in het oog moet houden.

(Wordt vervolgd).